

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	A. Pehlivan	Datum	16 mei 2024
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	12411845
E-mail	a.pehlivan@utrecht.nl	Onderwerp	Demonstratie en protestactie 15 mei
Bijlage(n)		Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Gisteren heeft een pro-Palestina demonstratie plaatsgevonden waarbij opnieuw een pand van de Universiteit Utrecht is bezet. De demonstratie begon vreedzaam op het Janskerkhof en na een korte optocht door de stad, is een pand aan het Janskerkhof bezet. Zoals u bekend, is het demonstratierecht in Utrecht een groot goed. Een bezetting van een pand valt niet onder het demonstratierecht, en hiertegen is op verzoek van de UU en onder gezag van het Openbaar Ministerie opgetreden. In deze brief wil ik u informeren over het verloop van de avond en met name de wijze waarop de politie-inzet heeft plaatsgevonden.

We gaan uitvoerig in op het verloop van de demonstratie en bezetting. Ik hecht hieraan omdat er discussie is over de proportionaliteit van het politieoptreden. Ook in de driehoek is dit uitgebreid besproken. Uitgangspunt hierbij is dat optreden door de politie altijd zo de-escalerend mogelijk is, en dat tegen vreedzame actievoerders, die weliswaar de wet overtreden, maar geen actief verzet plegen geen geweld wordt gebruikt. Dit is anders als mensen het politie-optreden verhinderen of zelf geweld toepassen. Uiteindelijk heeft de ME gisteren kortstondig moeten optreden, waarbij geweld is toegepast toen actievoerders een bus met arrestanten tegenhielden. Inzet van de ME is in zo'n situatie nodig, omdat de ME over betere persoonlijke veiligheidsmaatregelen (zoals helm, schild, stevigere kleding) beschikt.

Verloop van de demonstratie

Omstreeks 14:00 uur vond een demonstratie van Student Strike for Palestine plaats op het Janskerkhof. Deze demonstratie was niet vooraf bij de gemeente aangekondigd. De politie heeft in meteen contact gelegd met de groep. De plannen van de groep waren in eerste instantie onduidelijk. , mogelijk zouden ze verplaatsen richting het centraal station. De politie heeft dit zo goed mogelijk gefaciliteerd. Via het Domplein is de groep van toen ongeveer 500 personen echter terug naar het Janskerkhof gegaan.

Burgemeester en wethouders

Datum 15 mei 2024
Ons kenmerk

Ongeveer 60-80 actievoerders zijn vervolgens het pand van de Universiteit Utrecht aan het Janskerkhof binnengegaan. De politie en medewerkers van de universiteit hebben waargenomen dat (grote) stenen meegenomen werden het pand in, dat toegangen geblokkeerd werden, ramen geblindeld en camera's gesaboteerd. Ook is geconstateerd dat personen in het pand helmen bij zich hadden, handschoenen droegen en potten met (naar het scheen) vloeistof naar binnen brachten. De politie moest er op basis hiervan rekening mee houden dat personen zich actief zouden verzetten tegen een eventuele latere ontruiming en hierbij ook geweld tegen de politie zouden kunnen gebruiken.

Op straat demonstreerde enkele honderden mensen voor het pand te demonstreren. Deze demonstratie is gefaciliteerd en hieraan is ruim baan gegeven.

Ontruiming en vertrek demonstranten overwegingen driehoek

Rond 18:00 uur heeft een delegatie van de universiteit overlegd met de demonstranten. De voorzitter van het college van bestuur heeft in het gesprek aangegeven dat een bezetting of overnachting niet zou worden toegestaan. Hij heeft de aanwezige actievoerders gevraagd we te gaan. Hem is te kennen gegeven dat hieraan geen gehoor zou worden gegeven. Zij wilden het pand echter niet verlaten.

Daarna heeft de politie, in opdracht van de driehoek, een onderhandelaar ingezet om in gesprek met de actievoerders in het pand te gaan en afspraken te maken over een vrijwillig vertrek. Ook hiermee zou een ontruiming door de politie voorkomen kunnen worden. De onderhandelaars zijn op enig moment constructief in gesprek geweest, maar uiteindelijk hebben de actievoerders te kennen gegeven niet te willen vertrekken.

Kort hierna (rond 21:30 uur) heeft de universiteit de bezetters gevorderd het pand te verlaten. Hieraan is geen gevolg gegeven, waarop ook de politie meerdere keren heeft gevorderd om het pand te verlaten. Aangegeven is dat indien personen niet zouden vertrekken geweld zou kunnen worden toegepast. De ME heeft vervolgens het pand betreden, waarbij zij op meerdere linies van blokkades zijn gestuit. Deze blokkades zijn weggehaald; enkele tientallen actievoerders in één ruimte zijn aangetroffen die een sit-in uitvoerden. Deze personen is te kennen gegeven dat zij waren aangehouden en mee dienden te werken. Vervolgens zijn de personen één voor één uit het pand gehaald en naar een gereedstaande bus gebracht. De meeste personen zijn zelf opgestaan en meegelopen met de politie. Een aantal personen bleef passief en weigerde zelf te vertrekken. De politie heeft deze personen opgetild en meegenomen. Een enkeling weigerde toen alsnog om zelfstandig te lopen. Omdat er glas op de vloer lag en om te voorkomen dat meeslepen van deze personen tot verwondingen zou leiden, zijn deze personen op een brancard naar buiten getild.

De gereedstaande bus kon in eerste instantie niet vertrekken omdat de Voorstraat werd geblokkeerd door een aantal sympathisanten. De politie heeft deze sympathisanten gevraagd plaats te maken zodat de bus erlangs kon. Hieraan is, ondanks herhaaldelijk verzoek, geen gehoor gegeven waarop de ME een vrije doorgang heeft gecreëerd. Hierbij is kort geweld toegepast, waarbij ook enkele tikken met de wapenstok zijn uitgedeeld. Na het vertrek van de bus is de rust teruggekeerd. De aangehouden personen zijn vervoerd naar de politiehuis in Papendorp, en daar heengezonden.

Overwegingen driehoek

Het is zeer betreurenswaardig dat een vreedzame demonstratie, waaraan volop ruimte werd gegeven, door een groep aangegrepen wordt om grensoverschrijdend gedrag te vertonen en dit bij anderen aan te moedigen. Ondanks diverse pogingen tot gesprek en vrijwillig vertrek, was inzet van de ME nodig

Commented [512c]: check: dan niet iedereen aangehouden?

Burgemeester en wethouders

Datum 15 mei 2024
Ons kenmerk

om dit gedrag te doen stoppen en de orde te herstellen. Ik blijf demonstraties uiteraard faciliteren, maar doe ook een beroep op de organisatoren om hun verantwoordelijkheid te nemen voor het in goede banen leiden van de demonstraties. Deze bezettingen hebben niets meer te maken met het demonstratierecht.

Met vriendelijke groet,

Sharon A.M. Dijkma